

OPERATIE AAN DE AMANDELEN

Volwassenen

FRANCISCUS VLIETLAND

Inleiding

In deze folder staat informatie over ontstekingen aan de amandelen en de behandeling daarvan bij volwassenen.

De amandelen

Het lichaam bezit een uitgebreid systeem om infecties te bestrijden, het zogenaamde lymfkliersysteem. De overgang van mond en neus naar de keel bevat, als een soort ring, veel lymfklierweefsel. Het vangt zoveel mogelijk binnendringende ziekteverwekkers op en maakt ze onschadelijk.

Dit lymfklierweefsel bevindt zich op drie plaatsen:

In de neuskeelholte

Dit is de ruimte achter de neus boven het zachte verhemelte. Het verdikte lymfklierweefsel in het dak van de neuskeelholte noemt men neusamandel (adenoid). De neusamandel is met name bij jonge kinderen aanwezig. Vanaf het achtste levensjaar neemt de grootte af. Bij uitzondering kan zo'n neusamandel echter blijven bestaan op volwassen leeftijd.

In de keel

De keelamandelen (tonsillen) zijn zichtbaar als knobbels links en rechts achter in de keel. De huig, het aanhangsel van het zachte gehemelte, hangt midden tussen de keelamandelen.

Achter op de tong

Dit deel wordt de tongamandel genoemd. Hij gaat aan de zijkanten van de tong over in de keelamandelen. De tongamandel geeft zelden klachten.

Het verwijderen van amandelen heeft geen merkbaar gevolg bij het bestrijden van infecties. De amandelen vormen slechts een klein gedeelte van het totale lymfkliersysteem van het gehele lichaam.

Bovendien bevindt zich in de mond-keelholte ook lymfklierweefsel in het slijmvlies van het zachte verhemelte en de zij- en achterwand van de keel. Hierdoor blijft nadat de amandelen verwijderd zijn nog voldoende afweerfunctie over.

Klachten

Als u op volwassen leeftijd nog een neusamandel heeft, kunnen er klachten optreden, zoals een verstopte neus, door de neus praten, herhaalde perioden met verkoudheden, open mondademhaling en snurken. Bij een acute ontsteking van de amandelen bestaan de klachten in het algemeen uit een korte periode van keelpijn met slikklachten, koorts en vermoeidheid. Na de derde dag daalt de temperatuur meestal, waarbij ook de andere klachten langzaam verdwijnen. Deze perioden kunnen zich meerdere keren per jaar voordoen.

De amandelen kunnen ook chronisch in meer of minder ontstoken toestand verkeren. In het laatste geval kunnen klachten optreden van moeheid, lusteloosheid, snurken, matige eetlust en slechte adem.

Als amandelen ontstoken raken, zwellen ze op. Hierbij kunnen ook lymfklieren in de hals opzwellen en pijnlijk zijn. Bij uitzondering breidt de ontsteking van de keelamandel zich uit tot in het omliggende weefsel waarin zich dan etter ophoopt. Hierbij kan nauwelijks geslikt worden, is er veel slijmvorming, kan de mond moeilijk geopend worden, zijn de lymfklieren in de hals gezwollen en is er vaak hoge koorts.

Amandelen verwijderen

Of de amandelen verwijderd worden hangt af hoe erg de klachten zijn. Ook hoe vaak de klachten optreden speelt een rol.

Ontstekingen

Wanneer het onvoldoende lukt om de klachten met medicijnen te bestrijden of als er te vaak medicijnen moeten worden gebruikt, kan het verstandig zijn om de amandelen te verwijderen. Soms wordt de neusamandel ook verwijderd.

Abces

Bij abcesvorming (pusophoping achter de keelamandel) wordt meestal eerst het abces geopend. Daarna kunnen de keelamandelen verwijderd worden. Dit kan direct, maar kan ook zes tot acht weken later gedaan worden, zodat de keelamandelen eerst tot rust komen. Welk tijdstip van operatie

gekozen wordt, is onder andere afhankelijk de mate van abcesvorming, tijdsduur en ernst van de ziekte, gebruik van bloedverdunnende medicijnen en wens van de patiënt.

Snurken

Soms zijn keelamandelen zo groot dat zij snurken veroorzaken. Het verwijderen van de keelamandel (en eventueel ook te grote neusamandel) zal dan helpen.

Onaangename mondgeur

Doordat de ontsteking zich steeds meer ophoopt kan een onaangename mondgeur ontstaan. Verwijdering van de amandelen is dan vaak de enige oplossing.

De operatie

Bij volwassenen worden de amandelen meestal verwijderd worden door ze stapsgewijs los te maken, ook wel pellen genoemd.

De ingreep vindt plaats onder algehele narcose (u slaapt dan). Bij uitzondering wordt gekozen voor plaatselijke verdoving waarbij hoesten, kokhalzen en bloeding de ingreep sterk kunnen bemoeilijken.

Complicaties

Bij iedere operatie, ook het verwijderen van de amandelen, is er sprake van enig risico. In dit geval is het voornaamste risico een nabloeding. De kans op een nabloeding is erg klein.

Een normale bloedstolling na de operatie is van groot belang. Daarom mag u voor de ingreep geen bloedverdunnende middelen gebruiken. Deze middelen zorgen ervoor dat het bloed minder goed stolt. Het gaat hierbij om pijnstillers die acetylsalicylzuur bevatten, zoals Aspirine, Acetosal en Ascal.

Wanneer u wordt begeleid door de trombosedienst en dus anti-stolling gebruikt, moet u dit absoluut melden aan de behandelend KNO-arts. Ook moet u aangeven dat er in uw familie aangeboren bloedstollings- stoornissen voorkomen.

De kans op een nabloeding is de eerste twaalf uur na de ingreep het grootst. De kans op een nabloeding bij een

volwassene is groter dan bij een kind, vandaar dat volwassenen soms de dag na de ingreep nog in het ziekenhuis verblijven.

Bij een nabloeding ontstaat een bloeding onder het stolsel. Het is vaak voldoende om onder plaatselijke verdoving het niet goed afsluitende stolsel te verwijderen, zodat een nieuw stolsel ontstaat.

Na de operatie

Direct na de ingreep heeft u pijn in de keel en moeite met slikken. De pijn kan uitstralen naar de oren. Als het nodig is kunt u de verpleging om een pijnstillers vragen. Veel drinken van koud water is belangrijk en kan de pijn verlichten. Daarnaast moet u het schrapen van de keel zien te voorkomen.

Meestal komt er na de operatie wat vers bloed uit de keel. Ook kan donker bloed worden gebraakt; dit is oud bloed dat tijdens de operatie in de maag terecht is gekomen.

Soms kan er ook een beetje bloed uit de neus lopen; dit komt doordat het beademingsbuisje, waarmee u tijdens de narcose in slaap werd gehouden, via de neus werd ingebracht. Na het verwijderen van de neusamandel treedt vaak ook enig bloedverlies uit de neus op.

U mag dezelfde of de volgende dag naar huis tenzij zich bijzonderheden voordoen. U mag zelf geen autorijden.

Weer thuis

Pijn kan gewoonlijk goed worden bestreden met paracetamol, bij voorkeur in de vorm van een oplostablet of zetpil. Bij ernstige pijn wordt diclofenac gegeven.

Op de plaats waar de amandelen zaten vormt zich een grijswitte korst, die meestal na zeven tot acht dagen loslaat en spontaan verdwijnt. De adem kan hierdoor wat weëig ruiken. Bovendien kunt u een wat metaalachtige smaak hebben. Ook dit verdwijnt vanzelf.

Wij raden u aan de eerste dagen zachte en koele voeding te gebruiken. Verder kan bouillon een plezierige afwisseling zijn. Melkproducten worden over het algemeen als plakkerig en

vervelend ervaren en koolzuurhoudende dranken als te prikkelend.

Houdt u zich verder een week rustig. In principe bent u na een ruime week hersteld en kunt u uw werkzaamheden weer hervatten. Een poliklinische controle is niet nodig. Als er vragen of klachten zijn kunt u een afspraak bij uw KNO-arts maken.

Mocht u onverhoopt een forse nabloeding krijgen, zoek dan direct contact met het ziekenhuis via 010 – 893 0000.

Vragen

Heeft u na het lezen van de folder nog vragen? Dan kunt u op werkdagen tussen 08.00 en 12.00 en tussen 13.00 en 17.00 uur contact opnemen via 010 – 893 0000. U vraagt dan naar de polikliniek KNO.